

TER ONDERTEKENING

Nota actief openbaar
Ja

Onze referentie
2026-0000120908

Datum
11 maart 2026

Opgesteld door

Samengewerkt met
CZW, JenV, OCW, VNG

Bijlage(n)
1

Aan
Van

Minister BZK
DGOBDR

nota

Kamervraag ruiming 48 Joodse begraafplaatsen

Aanleiding

De leden Stoffer en Flach (beiden SGP) hebben Kamervragen gesteld over het bericht 'Zeker 48 Joodse begraafplaatsen geruimd na de oorlog.' Deze vragen werden ingezonden op 13 februari 2026 met kenmerk 2026Z03247.

Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd akkoord te gaan met de bijgevoegde brief met antwoorden op de Kamervragen en verzending van de brief aan de Tweede Kamer.

Kern

- De Kamervragen zijn gesteld naar aanleiding van een artikel in het Reformatorisch Dagblad. In het artikel wordt ingegaan op een afstudeeropdracht met een inventarisatie van de sluiting van Joodse begraafplaatsen. Vlak na de Tweede Wereldoorlog zijn 48 Joodse begraafplaatsen gesloten om ruimte te maken voor nieuwbouw in infrastructuur. Dit ligt gevoelig bij de Joodse gemeenschap, mede wegens de eeuwigdurende grafrust.
- In het artikel wordt gesproken over het ruimen van begraafplaatsen en over het 'uitwissen' van overledenen. Dat kan de suggestie wekken dat de graven geruimd zijn en er voor die overledenen geen graf meer was. Dat was niet het geval. Er was in de meeste gevallen sprake van herbegraving op andere begraafplaatsen, waarna de begraafplaats waar de opgraving had plaatsgevonden, gesloten werd. In enkele gevallen werden niet alle graven opgegraven en bleven zij in stand op de gesloten begraafplaats.
- De sluiting van de Joodse begraafplaatsen vond plaats in overleg met de Joodse gemeenschap op grond van artikel 24 Begraafwet (Stb 1869, 65): *"Eene begraafplaats, waarvan geen gebruik meer wordt gemaakt, wordt bij een besluit van het gemeentebestuur, aan Gedeputeerde Staten mede te deelen, gesloten verklaard. Wordt van eene bijzondere begraafplaats geen gebruik meer gemaakt, dan geeft het bestuur dier begraafplaats daarvan kennis aan het gemeentebestuur, hetwelk het berigt mededeelt aan Gedeputeerde Staten."*
- De Kamervragen zijn gesteld aan u en de minister van OCW. In het artikel wordt een funerair specialist bij de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (onderdeel OCW) geciteerd. Aangezien de Kamervragen geen betrekking hebben op de erfgoedwaarde of de status van rijksmonument van de begraafplaatsen is de beantwoording niet mede namens MOCW, wel heeft

ambtelijk OCW meegelezen. BZK is betrokken als eerste ondertekenaar van de Wet op de Lijkbezorging (de toenmalige Begraafwet) welke het ruimen van graven en sluiten van begraafplaatsen regelt.

- Een uitgebreid onderzoek naar de sluiting van Joodse begraafplaatsen op initiatief van en door twee funerair specialisten loopt nog.
- In de beantwoording benoemen we het belang dat we hechten aan dit onderzoek en dat de VNG en de Joodse gemeenschap hierover in gesprek gaan en dat we hen hiertoe uitnodigen als het onderzoek klaar is.
- Binnen BZK is de beantwoording afgestemd met CZW en programma Erkenning en Herstel. De beantwoording is verder afgestemd met OCW, JenV en de VNG. De VNG heeft aangegeven open te staan voor overleg met de Joodse gemeenschap.
- Op 6 maart hebt u de Tweede Kamer een uitstelbericht gestuurd.

Onze referentie

2026-0000120908

Datum

11 maart 2026

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Motivering

In de openbaar gemaakte versie van deze nota zijn alle persoonsgegevens van ambtenaren geanonimiseerd.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
1	Brief beantwoording Kamervraag van de leden Stoffer en Flach	
2	Artikel Reformatorisch Dagblad	